

Marijindolska občina v zvezi s ces. kr. Slunjskim polkom. V geografičnem obziru leži Žumberški okraj na južni strani Kostanjevice in sicer unkraj 4 milje dolzih Gorjancev med Krko in Kolpo. Ta okraj ima 71 vasi, nad 10.000 stanovalcev, mnogo gozdov in okoli 4 štirjaških milj površine. Občina Marijindolska se nahaja na južni strani Metlike, na levem bregu Kolpe, je obkoljena od Adleške in Preloške župe in šteje 3 vasi ter okoli 400 duš.

Stanovalci teh ozemelj so bistrourni, hrabri, in zaradi imenitnih vojnih zaslug bili so mnogokrat od vladarjev pohvaljeni. Pečajo se posebno sè živinorejo, kajti Žumberk ima mnogo živali: nad 2000 goved, 2500 ovác in kozá in blizo toliko prešičev. Geografična lega in druge okoliščine nanašajo, da ves promet teži na Kranjsko; živino sploh gonijo na sejme po Dolenjskem.

Po najstarejši, znani nam zgodovini prištevala sta se Žumberk in Marijindol k deželi Kranjski; tako zlasti neka stara listina od leta 1127. priča, da je Kranjska obsezala tudi Žumberk. *) Leta 1323. objavil je kardinal Bertrandus, kot papežev legat, kake pristojbine mu župe na Kranjskem — med njimi tudi Žumberška — odrajtovati morajo. **)

Valvasor (l. 1689.), kateri Kranjsko na 5 strani, namreč na gorenjsko, dolensko, Metliško stran, v notranji del na Krasu in na Pivki in na Istrijski kraj deli, med župami Metliške strani navaja tudi Žumberško. ***) V dotičnem Valvazorjevem zemljevidu se Žumberk in Marijindol nahajata na povšini Metliške strani, to je, tretjega njegovega dela Kranjske. Isto tako Floriančičev znameniti zemljevid (l. 1744. natisnen) kaže, da sta Žumberk in Marijindol pripadala Kranjski.

Ko so ob času velikih turških bojev v prvi polovici 16. stoletja turški Valahi pobegovali in prihajali na Kranjsko, sklenili so Kranjski stanovci, da se tem uskokom iz Srbije in Bosne okoli Kostelja in Osilnice zemljišča prepusté brez štibre, brez najemščine in brez družih služnosti razen vojne dolžnosti. Vsled tega so se ti uskoki l. 1530. naseljevati pričeli ob Gorijancih, okoli Metlike, Žumberka in Kostela. Potem izvira oključek vojne Krajine na Kranjski zemlji. †)

Odsihmal, v teku 16., 17. in 18. stoletja pridobili so uskoki od vladarjev različne privilegije, dotične listine pa kažejo, da se je Žumberk zmerom prišteval Kranjski deželi. (Kon. prih.)

Slovstvene stvari.

Poziv!

Gledé na okolnost, da so literarna in glasbena dela pokojnega mojega očeta Miroslava Vilharja tako redka postala in da se nekoja v nobeni knjižarnici več ne dobodo, ni samo popolnem upravičena, temveč tudi jako nujna potreba, da se omenjena dela rešijo pogube potom nove izdave. Ker sem se jaz namenil, vsa dela svojega očeta urediti in skupno izdati, popolnega gradiva pa pri roki nimam, pozivam najuljudneje vsa slovenska društva, vsa uredništva slovenskih novin in pojedine osebe, da mi k nabiranju manjkajočih mi del pripomorejo.

*) Naznanila zgod. društva l. 1856. str. 38.

**) Naznanila zgod. društva l. 1856. str. 11.

***) Valvasor II. str. 212.

†) Valvasor XII. str. 75. — Dimic „zgodovina Kranjska“ I. zvezek, 2. del str. 138.

Manjkajo mi naslednja dela: 1. Koledar, ako se ne motim, za leto 1851., v katerem so bile tudi mnoge pesni; 2. Koledar, pod imenom „Sloga“ (okolo 1862), v katerem je bila med drugim šaloigra „Slep ni lep“; 3. Koledarček (okolo 1869) malega formata, v kojem so bili mimo druge tvarine tudi teksti mnogih uglasbenih pesni; 4. Politični časnik „Naprejš“, v kojem so bile nekatere pesni, kakor tudi vsi oni časniki, za koje je pokojni pisal; 5. Pesni njegove, tiskane pri R. Milicu; 6. Gledaliških iger III. in V. snopič; 7. Po dramatičnem društvu v Ljubljani izdani igri: „To sem bil jaz“ in „Strijček“; 8. Rokopis „Slike poslancev“, koji je valjda v rokah gosp. dr. Bleiweisa; 9. Četiri glediške igre; drame in šaljive igre, koje hrani v rokopisih slavno dramatično društvo v Ljubljani; 10. Mnoge uglasbene pesni, ki jih pojedina društva v rokopisih imajo.

Mimo navedenih del bode po moji misli še mnogo družih v rokah pojedinih osob in njegovih prijateljev, koje ovim potom naprosim, da mi jih prepustijo.

Ker sem si prevzel, v ovih dveh prazninskih mesecih delo dokončati, je moja iskrena želja, da se slovenski rojaki in čestitelji mojega očeta pobrinejo, da omenjena manjkajoča dela kakor hitro mogoče prejmem. Kar se tiče glasbenih del, nadejam se, da mi sl. „Glasbena matica“ svoje pomoči ne bode odrekla.

V Karlovcí 4. avgusta 1881.

F. S. Vilhar,

ravnatelj gradske glasbene škole v Karlovcí.

Glasbene novosti.

Vabilo.

Ravnokar izšlo je tiskom nekoliko mojih čveterospevov in zborov pod naslovom: „Slovanska Jeka“, ktere sem posvetil slavnemu gosp. dr. Jan. Bleiweisu, ljubljenu očetu slovenskega naroda. Na 43 stranéh velike osmerke je 19 četverospévov in zborov za moške in dva od njih tudi za ženske glasove in to v slovenskem, nekateri pa v hrvatskem in českem jeziku. Vabim toraj s tem prav uljudno vse čast. gg. rodoljube, podpiratelje in ljubitelje domače naše glasbene umetnosti, da me blagovolé z obilno naročbo na to delce podpirati in mi, kolikor jim je mogoče, po svojem kraji nabirajo naročnikov za-nje. Cena zvezku je za naročnike 1 gold., ako se jim ima po pošti poslati prosto, 1 gold. 10 kr. Kasneje se bode delo prodajalo pri bukvarjih po 1 gold. 50 kr., ker se mora le tem plačati za njih razprodavanje jako visoka provizija. Najmanj stroškov prizadene, ako se naroči s poštno doznako (Postanweisung). Da pošiljam, kakor so mi nekateri čast. gg. naročniki pisali, delo s poštnim povzetjem, jim prizadene to veliko večé stroške, ker stane potem zvezek blizu 1 gold. 30 kr., kar pa niti njim niti meni ni na korist. Razposlal bodem po tej poti delo onim naročnikom, kateri kljubu temu tako zahtevajo.

Naročila naj se blagovolé pošiljati z napisom: „Fran Gerbić, skladatelj v Cirknici pri Rakeku.“

Fran Gerbić, skladatelj.

Naši dopisi.

Iz Rusije 5. avg. :: (Dalje.) — Prav pri tej priloznosti se je pa tudi očitno pokazalo, da evropski liberalizem v Rusiji je brezcveten in brezploden divjak na preblagem narodnem drevesu. Obnašanje liberalnega časopisja pri tej priloznosti je podobno veleizdaji. Jeze svoje na radost in udanost, katero je narod svojemu